

Fecr Yayınları: 486

HOŞGÖRÜ

-İslam Medediyetinin Temel Değerleri-

Editörler

Gencal ŞENYAYLA-Ali ÖNCÜ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

VADİ GRAFİK TASARIM VE REKLAMCILIK LTD. ŞTİ.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1

Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71

(Sertifika No: 47479)

1. Baskı: Aralık 2021

ISBN: 978-625-8005-31-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

HOŞGÖRÜ

-İslam Medediyetinin Temel Değerleri-

Editörler

Gencal ŞENYAYLA-Ali ÖNCÜ

Ankara 2021

Bu Eser

Merhume Mubiye Sirkeci'nin

aziz ruhuna ithaf olunur.

**Hacı Cemal Sirkeci Vakfı'nın
katkılarıyla hazırlanmıştır.**

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ-----9

BİRİNCİ BÖLÜM

“MÜJDELEYİNİZ, NEFRET ETTİRMEYİNİZ. KOLAYLAŞTIRINIZ, ZORLAŞTIRMAYINIZ.” HADİSİNİN SANAT FELSEFESİ AÇISINDAN VERDİĞİ MESAJLAR

Osman MUTLUEL-Hüseyin AKYÜZ -----11

İKİNCİ BÖLÜM

DEĞERLER BAHÇESİNDE SOLMAYAN ÇİÇEKLER

Kemal GÖZ-----29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NİN ŞERİFLERE KARŞI HOŞGÖRÜSÜ VE ŞERİF ABDÜLMUTTALİB EFENDİ'NİN MEKKE EMİRLİĞİ

Durmuş AKALIN-----53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İSLAMIN EHL-İ KİTAP İLE İLGİLİ HOŞGÖRÜ ANLAYIŞI (ERKEN DÖNEM YAHUDİLERLE İLİŞKİ ÖRNEĞİ)

İsmet EŞMELİ----- 119

BEŞİNCİ BÖLÜM

HRİSTİYAN NECRAN HEYETİ ÖZELİNDE HZ. PEYGAMBER'İN DİNİ HOŞGÖRÜSÜ

Gencal ŞENYAYLA ----- 143

ALTINCI BÖLÜM

FIKHÎ HOŞGÖRÜNÜN YANSIMASI OLARAK RUHSATLAR

Mehmet ÜMÜTLİ ----- 167

YEDİNCİ BÖLÜM

HANEFÎ FIKHINA AİT MAL TANIMININ GAYRİ MÜSLİMLERİN TİCARİ ÖZGÜRLÜĞÜNE VE GENEL HOŞGÖRÜ KÜLTÜRÜNE KATKISI

Sefa ATİK----- 197

SEKİZİNCİ BÖLÜM

İSLÂM'DA HOŞGÖRÜ KÜLTÜRÜNÜN BİR GÖSTERGESİ OLARAK DİN HÜRRİYETİ (DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİNİN FIKHÎ TEMELLERİ ÜZERİNE GENEL BİR BAKIŞ)

Mehmet ÜMÜTLİ ----- 219

DOKUZUNCU BÖLÜM

İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMEN VE DİN GÖREVLİSİ ADAYLARI OLARAK HOŞGÖRÜ FENOMENİNİ ANLAMLANDIRMA BİÇİMLERİ

Ali ÖNCÜ ----- 245

ÖN SÖZ

Farklılıklarla yaşamanın ve karşılaşmanın kaçınılmaz olduğu günümüzde toplumsal ilişkilerin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulan bazı değerler vardır. Hoşgörü bu değerlerin başında gelmektedir. Farklılıkların var olma hakkını kabul etmek şeklinde tanımlanabilecek hoşgörü, ötekiyle gerçekleşen karşılaşmaların birey açısından zengin bir tecrübeye dönüştürme imkânını mündemiçtir. Bu çerçevede hoşgörü hakkında düşünmenin, tartışmanın, okumanın ve yazmanın hem bireysel hem de toplumsal hoşgörüyü katkı sağlayacağı aşikârdır. Çünkü tarihsel zenginliği de ihtiva eden kavramların hem geleneğin kokusunu hem de zamanın tadını içine alacak şekilde ele alınması, gündelik hayatın bu koku ve tatlarla yaşanmasına imkân tanıyacak ve okuyucuya rehber olma vazifesini üstlenecektir.

İslam Medeniyetinin Temel Değerleri: Hoşgörü isminden de anlaşıldığı üzere bu kitap hoşgörünün İslâm medeniyetinin temel değerlerinden olduğu düşüncesi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu düşünceden hareketle hoşgörünün gerek genel konu başlıkları çerçevesinde gerekse de özel konu başlıkları çerçevesinde farklı disiplinlerdeki uzmanlar tarafından ele alındığı ve tartışıldığı bir muhteva ortaya çıkmıştır. Farklı disiplinlerdeki akademisyenleri bir araya toplama özelliğini barındıran çalışma bu özelliğiyle disiplinler arası bir yapıya sahiptir. Bu sayede belirli bir alanın kendine has bakış açısı yerine İslam Felsefesi, Tarih, Dinler Tarihi, İslam Tarihi, Hadis, Fıkıh ve Din Eğitimi gibi alanların pespektiflerinin bir araya gelmesiyle okuyucu için bir düşünce zenginliği

oluşması hedeflenmiştir. Toplumsal alanla ilgili kavram ve olguların disiplinler arası bakış açısıyla incelenmesi gündelik hayatın canlılığının yakalanması adına oldukça önemlidir.

Müftü Ahmet Hulusi Efendi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin çatısı altında yürütülen bu çalışmada hem önceki senelerde yapılmış olan *Medeniyet İnsan ve Din, Şehir ve Erdem, Din Ahlak Dengesi (24 Saat-365 Gün)* gibi eserlerle bir bağ kurma hem de sonraki yıllarda yürütülecek çalışmalar için bir başlangıç noktası oluşturma düşüncesi de mevcuttur. Dolayısıyla gelecek yıllarda da İslam medeniyetinin temel değerleri ele alınmaya, konuşulmaya ve tartışılmaya devam edilecektir. Bu sayede hem gelenek ve günümüz arasında bir bağ kurma hem İslam medeniyetinin sahip olduğu değerlerin zamanımız için önemini ortaya koyma fırsatı doğacaktır.

Değerli ilim insanları tarafından kaleme alınan bu eserin, İslam'ın temel değerlerinden hoşgörünün yaygınlaşmasına katkı sağlamasını yüce rabbimizden niyaz ediyoruz.

Bu eserin yayımındaki katkıları için Sirmersan Mermer A.Ş yönetim kurulu başkanı Fatin Sirkeci Bey'e ve en güzel şekilde yayımlanmasını sağlayan Fecr Yayınları Editörü Hüseyin Nazlıyıldın Beyefendi ve çalışanlarına, ayrıca eserin meydana gelmesinde emeği geçen bölüm yazarlarına şükranlarımızı sunarız.

Gencal ŞENYAYLA-Ali ÖNCÜ

Aralık 2021